

Rezime Izvještaja guvernera – Jun i Jul 2017

Ažurirano: 06.09.2017. godine

U Izvještaju guvernera za jun i jul 2017. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2017. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2017. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u junu i julu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2017. godinu.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, realna stopa rasta BDP-a Crne Gore na osnovu kvartalnih procjena u 2016. godini iznosi 2,5%, dok je u prvom kvartalu 2017. godine ostvaren realni rast od 3,2% u odnosu na prvi kvartal 2016. godine.

Cijene su u julu 2017. godine, u odnosu na prethodni mjesec, veće za 0,2%, dok je godišnja stopa inflacije u julu iznosila 2,4%.

U prvih sedam mjeseci 2017. godine u odnosu na isti period 2016. godine zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 8,1%. Pad proizvodnje zabilježen je u sektoru prerađivačke industrije (-5,2%) i sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (-30,9%), dok je u sektoru vađenja rude i kamena zabilježen rast od 129,9%. Broj dolazaka turista u kolektivnom smještaju, u prvih sedam mjeseci 2017. godine, veći je za 18,2%, u odnosu na isti period 2016. godine, dok je rast noćenja iznosio 13,1%.

Prema podacima MONSTAT-a, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima, u prvih šest mjeseci 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, povećan za 23%, dok je prevoz robe smanjen za 2,6%. U istom periodu, broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 0,7%, dok je prevoz robe veći za 8,9%. U željezničkom saobraćaju je u prvoj polovini ove godine, u odnosu na isti period prethodne godine, prevoz putnika manji za 20,3%, dok je prevoz robe veći za 59,4%.

U šumarstvu je u prvih sedam mjeseci 2017. godine, proizvedeno ukupno 145.408 m³ šumskih sortimenata, što je za 9,3% više u odnosu na isti period prethodne godine. Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, građevinarstvo je u prvih šest mjeseci 2017. godine zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 45,3% i rast efektivnih časova rada od 22,6% u odnosu na isti period 2016. godine.

Prosječan broj zaposlenih u julu 2017. godine iznosio je 191.770 lica, što je za 1,9% više u odnosu na prethodni mjesec, a za 3,3% više u odnosu na jul 2016. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u julu 2017. godine iznosio 46.876 što predstavlja rast od 0,2% u odnosu na prethodni mjesec i rast od 16,8% u odnosu na jul 2016. godine.

Od 42.334 privredna subjekta koji se u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) vode kao aktivni, i koji u Centralnom registru transakcionih računa CBCG imaju aktivne račune, na kraju jula u blokadi je bilo 12.372 ili 29,22%. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je zabilježio pad od 1,5%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju jula 2017. godine iznosio 598,5 miliona eura, i bio je za 0,46% manji na mjesečnom nivou.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na dan 31.07.2017. godine (12.372) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 1.795 privrednih subjekata čija blokada je iznosila 24,592,398.85 eura, što čini 4,10% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 10.577 privrednih subjekata sa iznosom blokade od 573,930,041.97 eura, što čini 95,89% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata (ovako kontinuirana blokada ukazuje na potpunu pasivnost subjekata blokiranih preko godinu dana).

Koncentracija duga na dan 31.07.2017. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,08% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 13,66% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,4% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 37,07% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 3.988,4 miliona eura na kraju jula 2017. godine i bila je 2,5% veća u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimaju krediti, koji su na kraju jula 2017. godine iznosili 2.633,3 miliona eura i ostvarili su rast od 1,3% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na jul prethodne godine bili viši za 7,4%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 75,9% zauzimaju depoziti. Depoziti u bankama su u julu 2017. godine iznosili 3.025,5 miliona eura, i veći su u odnosu na prethodni mjesec za 3,9%, dok u odnosu na jul 2016. godine bilježe rast od 10,3%. Ukupan kapital banaka na kraju jula 2017. godine iznosio je 504,3 miliona eura, i veći je u odnosu na prethodni mjesec i isti period prethodne godine za 0,5% i 2,6%, respektivno.

Krediti banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su u julu iznosili 266,1 milion eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 2,8%, dok u odnosu na jul 2016. godine bilježe pad od 31%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su na kraju jula 2017. godine iznosili 215,5 miliona eura i činili su 8,2% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su pad od 5,5%, dok su na godišnjem nivou bili niži za 23,8%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju jula 2017. godine je iznosila 7,03%, i bila je manja za 0,03 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj jula 2016. godine zabilježila pad od 0,86 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u julu 2017. godine je iznosila 7,62%, što predstavlja rast od 0,69 p.p. na mjesečnom nivou, odnosno rast od 0,77 p.p. u odnosu na jul 2016. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa je iznosila 0,78% na kraju jula 2017. godine i niža je za 0,05 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj jula 2016. godine ostvarila pad od 0,26 p.p.

Obavezna rezerva banaka je iznosila 213,8 miliona eura na kraju jula 2017. godine, i bilježi pad od 2,7 miliona eura ili 1,3% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine manja za 37,2 miliona eura ili 14,8%. Tokom jula 2017. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 47%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 53%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 7,4 miliona eura u julu 2017. godine. U njoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (86,4%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (13,6%).

U julu 2017. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 3,2 miliona eura kroz 406 transakcija. Ostvareni promet bio je za 57,7% manji nego u prethodnom mjesecu i 2,1 put veći u odnosu na jul prethodne godine. Tržišna kapitalizacija na dan 31.07.2017. godine iznosila je 2.874 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi pad od 11,3%.

Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju jula 2017. godine bila 10.658,91 indeksnih poena, bilježi pad od 5,9% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 je iznosio 821,31 indeksnih poena i bilježi pad od 7,1% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u junu 2017. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 14,2 miliona eura ili 0,4% procijenjenog godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u junu, iznosili su 134 miliona eura ili 3,4% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za jun manje za 0,9%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u junu 2016. godine, ostvaren je rast od 7,7%. Izdaci budžeta iznosili su 148,2 miliona eura ili 3,8% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je za 13,6% više u odnosu na plan za jun 2017. godine, a u odnosu na ostvarenje izdataka u junu 2016. godine za 27,1 miliona eura.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju juna 2017. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.483 miliona eura ili 62,8% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se 474,1 miliona eura ili 12% BDP-a, dok se na spoljni dug odnosilo 2.008,9 miliona eura ili 50,8% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u junu i julu.

U junu i julu su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Ostvareno je učešće na sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju. Pripremljen je Prilog za Izvještaj Evropske komisije koji se odnosi poglavlje 4 – Slobodno

kretanje kapitala, za dio sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, za period od 01.03-31.05.2017. godine. Ažuriran je Akcioni plan za implementaciju preporuka iz ECB-ovog Izvještaja o procjeni potreba CBCG. U okviru pregovaračkog poglavlja 17, ostvareno je učešće na javnoj tribini Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore, na temu „Crna Gora i EU: Pregovori u oblasti ekonomske i monetarne politike“. Održana je završna misija sa ekspertom iz Hrvatske narodne banke na projektu unapređenja statistike državnih finansija.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.